

ජාතික කතාව හා එක්සේසත් රාජ්‍යය

ජාතික කතාව ලියැවුණු කාලය හා අද අතර වෙනසක් තිබීම ඒ මාධ්‍ය අතර වෙනසක් තිබීමට එක් හේතුවක් පමණක් බව අවබෝධකරගත යුතු ය. එහෙත් එයින් කියැවෙනුයේ ජාතික කතා හා කෙටිකතා අතර කිසිම සමානත්වයක් නැති බව නො වෙයි. ඒ දෙකෙන් ම කෙරෙනුයේ යම් කතාවක් පාඨකයන්ට ඉදිරිපත්කිරීම ය. ඒ අවස්ථා දෙකෙහිම යම් යම් පුද්ගලයන්ගේ වටිනා හඳුනාගැනීමට පාඨකයාට අවස්ථාව සැලසෙයි. ඒ වටිනා සරල වටිනා ද නොවන බව අපට වැටහී යයි. ජාතික කතාවල ඇත්තේ හුදෙක් සුදු කලු වර්ණ යැයි නො සිතිය යුතු ය. බෝසතාණන් වහන්සේ පවා ඇතැම් අවස්ථාවල සාධු වර්ණයෙන් බැහැරට ගොස් ඇත.

ජාතික කතා හා කෙටිකතා අතර දක්නට ඇති සමානත්වයට ද වඩා සමානත්වයක් ඒකීය හා එක්සේසත් රාජ්‍ය අතර වෙයි. වත්මන් රාජ්‍යය පිළිබඳ දැනුමක් එදා සිටි සිංහලයන්ට නොමැති වුව ද එක්සේසත් රාජ්‍යයෙහි ද පැවතියේ එක් ව්‍යවස්ථාදායක මණ්ඩලයක් පමණ ය. එක්සේසත් රාජ්‍යය ඇතැම් අවස්ථාවක දුර්වල වී ප්‍රාදේශීය පාලකයන් බලයට පැමිණිය ද ඒ සුළු කාලයකට පමණකි. නොබෝ කලකින් ම නැවත වරක් එක්සේසත් රාජ්‍යය පිහිටුවනු ලැබීණි. එසේ වුවත් එක්සේසත් රාජ්‍යය හා ඒකීය රාජ්‍යය යන දෙකම එකක් ම යැයි අපි නො කියමු. ඒකීය රාජ්‍යය හා බහුජාති ක්‍රමය සම්බන්ධ වෙයි. එවැනි රාජ්‍යයක ඉඩම අයිතිය ඇත්තේ පුද්ගලයන්ට ය ; නැත්නම් රාජ්‍යයට ය. එහෙත් මෙරට පැවති එක්සේසත් රාජ්‍යයෙහි ඉඩමවල අයිතියක් නො තිබුණි. රජතුමා ඉඩමවල භාරකාරයා විය. ඒ භාරකාරත්වය රාජකාරී ක්‍රමය යටතෙහි විහාර හා දේවාලවලට (කෝවිල් නොවේ. දේවාල ඇත අතීතයේ සිට ම සිංහල බුද්ධාගම අංගයක් විය.) හා පුද්ගලයන්ට පැවරිණි.

ඒකීය හා එක්සේසත් රාජ්‍යවල ආර්ථික ක්‍රම වෙනස් වූ අතර, දේශපාලන ව්‍යුහ ද වෙනස් විය. රාජකාරී ක්‍රමය යනු හුදු ආර්ථික ක්‍රමයක් පමණක් නො වී ය. එහි දේශපාලන ව්‍යුහයක් ද විය. ඇපා, මාපාවරුන්ගෙන් පටන්ගෙන දිසාව, අදිකාරම, රටේ රාල, කෝරළේ මහතා ආදී වූ නිල සමූහයක් ඒ දේශපාලන ව්‍යුහයෙහි විය. ඒ ඒ අය කරවූ ප්‍රදේශ විය. රට, දිසාව, කෝරළය ආදී වශයෙන් ඒ ප්‍රදේශ හෙවත් ඒකක හැඳින්විණි. එක්සේසත් රාජ්‍යයෙහි පාලනය කිරීම යන්න වෙනුවට යෙදුණේ කරවිය යන්න ය. 1815 දී අත්සන්කරන ලද උඩරට ගිවිසුම යනුවෙන් හැඳින්වෙන සිංහල - බිරිතානි ගිවිසුමෙහි බිරිතානි ආණ්ඩුකාරවරයා සිංහල නීතියට අනුව රට කරවීමට පොරොන්දු විය. කරවීම යන්න පාලනය යන්නට වඩා වෙනස් බව ද අමතක නොකළ යුතු ය. කරවිය යන්නෙහි ගොවිතැන් බත් කරවිය යන ආර්ථික ඕනෑ එපාකම් ද විය. මෙරට ආර්ථිකය දේශපාලනයෙන් මුළුමනින් ම වෙන්කිරීමක් සිදු නොවිණි. ආර්ථිකය, දේශපාලනය, සංස්කෘතිය එකට බැඳුණු ක්‍රියාදාමයක් පමණක් විය.

ඒකීය හා එක්සේසත් රාජ්‍ය පිළිබඳ මේ කෙටි විස්තරය කෙරුණේ ඒ රාජ්‍ය අතර වූ වෙනස්කම් ද පැහැදිලි කරගැනීමට ය. ඒකීය රාජ්‍යය එක්සේසත් රාජ්‍යයට සමාන වන්නේ අද යොදාගන්නා වචනවලින් කියන්නේ නම් ව්‍යවස්ථාදායකයක සම්බන්ධයෙනි. ඒකීය රාජ්‍යයක මුළු රාජ්‍යයට ම බලපාන නීති පැනවිය හැක්කේ එක් ආයතනයකට පමණකි. එය පාර්ලිමේන්තුව විය හැකි ය. එවිට රාජ්‍යයේ ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට පමණක් බලපාන පරිදි නීති පැනවීමට හැකි පාර්ලිමේන්තු ප්‍රදේශවල නො වී ය. මේ ප්‍රාදේශීය පාර්ලිමේන්තු එනමින් හැඳින්වූව ද, මන්ත්‍රණ සභා හෝ වෙනත් නමකින් හැඳින්වූව ද ඒ ආයතන විසින් සිදුකෙරෙන කාර්යයේ වෙනසක් සිදු නො වේ.

එක්සේසත් රාජ්‍යයෙහි ද මුළු රාජ්‍යයට ම බලපාන නීති පැනවිය හැකිව තිබුණේ රාජ සභාවට ය. ඒ ඒ ප්‍රදේශවල කුඩා රාජ්‍යසභා නො තිබුණි. ඇපා, මාපා, දිසාව, අදිකාරම, රටේ රාල, කෝරළේ මහතා, විදාන ආදීන් ඒ ඒ ප්‍රදේශ කරවූයේ රාජසභාවේ මූලික නීතියට එකඟව ය. අනුරාධපුර යුගයෙහි සිට නුවර යුගය දක්වා ම මේ ක්‍රමය යම් යම් වෙනස්කම් සහිතව ක්‍රියාත්මක වීණි. අනුරාධපුර යුගයේ සිටි ඇපාවරු නුවර යුගයෙහි නො සිටියහ. එහෙත් මූලික සිද්ධාන්තය, එනම් රාජ්‍යයට ම බලපාන නීති පැනවීම රාජසභාවෙහි පමණක් කාර්යයක් (කාර්යයක්) වීම යන්න වෙනස් නොවිණි.

ජාතක කතා හා කෙටිකතා අතර වෙනස ගැන ලියැවී ඇති ඒකීය රාජ්‍යය හා එක්සේසත් රාජ්‍යය ගැන කතාකරන්නේ ඇයිදැයි කිසිවකු විසින් අසනු ලැබීමට ඉඩ ඇත. ඇතැම්වරු මේ ලේඛන ගෞලියෙහි ඇති ඒ ලක්ෂණය දරාගත නො හැකි ය. එක් මාතෘකාවක් ගැන කතාකරන අතර එයට සම්බන්ධ නැති මාතෘකාවක් ගැන සාකච්ඡාකරන්නේ ඇයි ද යන්න ඇතැම්වරු ප්‍රශ්නයක් වෙයි. එහෙත් අප තේරුම්ගත යුත්තේ ඒ ඒ විෂය වෙන්කරනු ලැබ ඇත්තේ බටහිරයන් විසින් බව ය. මොන විෂය ගැන කතාකළ ද, ඒ සියලුම යම් පද්ධතියක අංග වෙයි. එබැවින් ම ඒ ඒ දෑ අතර සම්බන්ධයක් ද වෙයි. ඒ සම්බන්ධය අවශ්‍ය නම් අදාළ වින්‍යනය ඔස්සේ ලැබෙන්නේ යැයි කිව හැකි ය. එක්සේසත් රාජ්‍යය හා ජාතක කතා අතර යම් සම්බන්ධයක් වෙයි. එලෙසම ඒකීය රාජ්‍ය හා කෙටිකතා අතර සම්බන්ධයක් බටහිර ක්‍රිස්තියානි නූතනත්වය ඔස්සේ ගොඩනැගී ඇත. අප යමක් තේරුම්ගැනීමේ දී විවිධ අංශවලින් නිදර්ශන ගෙන සාකච්ඡාකිරීමෙන් අවබෝධකරගැනීමට උපකාරයක් ලැබෙන්නාසේම එමගින් ඒ ඒ අංශ අතර ඇති සම්බන්ධතාව ගැන ද වැටහීමක් ලැබෙයි.

ජාතක කතා හා බටහිර කෙටි කතා අතර වෙනස්කම් රාශියක් ඇති බව අපි දැටුවෙමු. ජාතක කතාවෙහි වර්ත සංයුක්ත වන අතර කෙටිකතාවෙහි වර්ත විසුක්ත වෙයි. ජාතක කතාවෙහි යථාර්ථවාදී රීතියක් නැත. බටහිර සමග සංසන්දනයකිරීම අවශ්‍ය ම යැයි සිතන අයකුට එහි ඇත්තේ අධිපාර්ථවාදී රීතිය හෝ ඉන්ද්‍රපාලක යථාර්ථවාදී රීතිය යැයි තම රුචි අරුචිකම් මත පදනම් වී කිවහැකි ය. එසේ සංසන්දනයකිරීමෙන් ද ලැබෙන්නේ බටහිරයන්ගේ ම රීතියක් බව අමතක නොකළ යුතු ය. ජාතක කතාවෙහි මිනිස්සු සතුන්ගෙන් වෙනස් නො වෙති. ඉන් අදහස් කරන්නේ සතුන්ට ද මිනිසුන්ට මෙන් ම මනසක් තිබේ යන්න ය. එය අද බටහිර මතයට වඩා වෙනස් ය. යුදෙවු ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතියෙහි සතුන්ට මනසක් නැතැයි පිළිගැනෙයි.

බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි සතුන්ට මනසක් තිබෙනවා පමණක් නොව බෝසතාණන් වහන්සේ විවිධ භවයන්හි මිනිස් නොවන සත්වයන් ලෙස ඉපදී ඇත. බෞද්ධයන්ට එය ප්‍රශ්නයක් නො වෙයි. බෞද්ධයන් සියළු සත්වයන් නිදුක් වෙත්වා යැයි මිස සියළු මිනිස්සු නිදුක්වෙත්වා යැයි නො කියති. ජාතක කතාවෙහි ඇත්තේ සංයුක්ත වර්ත නිසා එහි සාධාරණ මිනිස් ගුණ හෝ සත්ව ගුණ ගැන හෝ අවධාරණය නො කෙරෙයි. ඒ ඒ සත්වයන් ඒ ඒ අවස්ථාවල ඒ ඒ ආකාරයෙන් ක්‍රියාකර ඇතැයි යන්න එහි දී කියැවෙයි. පොදු මිනිස් ගුණ ගැන අවධාරණය නොකෙරෙන බැවින් ජාතක කතාව කියවා හෝ අසා හෝ අවසානයේ දී සියළු මිනිසුන් හෝ යම් වර්ගයක සියළු මිනිසුන් හෝ හැසිරෙන්නන් මෙසේ යැයි නිගමනයකිරීමට සිංහල බෞද්ධයන් නො පෙළඹෙති.

මනමේ කුමරිය වැද්දා කෙරෙහි ලොල්වීමෙන් මනමේ කුමරු අත්හැරගිය පමණින් සියළු ගැහැණු එසේ කරතියි නිගමනය කිරීමට සිංහල බෞද්ධයන්ට අවශ්‍යතාවක් නැත්තේ වුල්ල ධනුර්ධර ජාතකයෙහි මනමේ කුමරිය යනු එක් ගැහැණියක පමණක් බව සිංහල බෞද්ධයන් දන්නා බැවිනි. එහෙත් බටහිර ක්‍රමයට සිතීමට පුරුදු වූ උගතුන්ට මනමේ කුමරිය යනු එක විසුක්ත වර්තයකි. ඇගෙන් නිරූපණයවන්නේ සියළු ගැහැණු ය. අඩුම තරමින් ඇය ඊතියා වැඩවසම ගැහැණිය නිරූපණය කරයි. එබැවින් ඔවුන් වුල්ල ධනුර්ධර ජාතකය දකින්නේ ගැහැණුන්ට එල්ල කරන ලද පහරක් ලෙස ය. ඔවුන්ට දැන් සමස්ත ගැහැණිය ම මේ පොදුවේ එල්ලකරන ලද පහරින් ගලවාගත යුතු වෙයි. සර්වචන්ද්‍ර මහතා මනමේ නඩගමේ මනමේ කුමරියගේ වර්තය වෙනස්කරන්නේ ඒ පදනමේ සිට බව පැහැදිලි ය.

ඒ බටහිර කුහක පිළිවෙතට උදාහරණයකි. බටහිරයන් පරණ තෙස්තමෙන්තුවේ ආදම් ඔස්සේ එන පුරුෂාධිපත්‍යය මත පදනම් වී ගැහැණුන් දෙස බලති. යුදෙවු ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතියෙහි ගැහැණිය යනු පිරිමියාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා මවා ඇති කෙළිබඩුවකට වැඩී දෙයක් නො වෙයි. එහෙත් බටහිර කුහකවත අනුව ප්‍රසිද්ධියේ ගැහැණුන් පළමුව (ලේඩීස් ෆර්ස්ට් - ladies first) වැනි වදන් භාවිතය මෙන් ම ගැහැණුන්ට මෝටර් රථයේ දොර ඇරදීම වැනි ක්‍රියාවන් ද දැකිය හැකි ය. සාහිත්‍ය කලාවන්හි මේ කුහකවත ඇසුරෙන් ගැහැණුන්ට සමස්තයක් ලෙස ගත්කල තමන්ගේ ජීවිත පිළිබඳ තීරණගැනීමට අයිතියක් ඇත හෝ අඩුම තරමින් තිබිය යුතුය යන ස්ථාවරය මතුවන සේ වර්ත නිර්මාණයකෙරෙයි. කලා නිර්මාණවල ඇත්තේ පොදු ගුණ වෙස යන්න බටහිර විසුක්ත වින්‍යනය මත පදනම් වී ලබාගන්නා නිගමනයකි. මනමේ කුමරියගේ වර්තය සිංහල බෞද්ධයන්ට තවත් එක් ගැහැණියකගේ වර්තයක් පමණකි. එහෙත් සර්වචන්ද්‍ර මහතාට හා බටහිරයන්ට මනමේ කුමරිය යනු පොදු ගැහැණිය නිරූපණයකරන වර්තයකි.

ගෙදර දී කෙසේ සැලකුව ද බවහිටයන්ට ප්‍රසිද්ධියේ හා තම කෘතීමල ගැහැණුන්ට (පොදුවේ) ගත්කල හොඳින් සැලකිය යුතු ය. අඩුතරමින් පොදුවේ ගැහැණුන්ට හොඳින් සැලකිය යුතු බව නිරූපණය කළ යුතු ය.

කලා කෘතීමල ඇත්තේ සාධාරණ (general - පොදු) විශුක්ත වර්ත යන මතය සාහිත්‍ය හා කලා විචාරය ඔස්සේ සමාජයට කාන්දුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රසිකයා කලා කෘතියක දකින්නේ පොදු වර්තයකි. අනෙක් අතට බවහිටයන් කලා කෘතියකින් පණිවුඩයක් නොදිය යුතු යැයි කොපමණ කීව ද කලා කෘතියකින් සමාජයට පණිවුඩයක් යෑම වැළැක්විය නො හැකි ය. අද මෙරට ඊනියා ප්‍රඥද්ධ කලාකරුවන් තම කෘති මගින් සිංහලයන් හා හමුදා හටයන් පාදඩයන්, අශ්ලීලයන්, බෙලහිතයන්, නෂ්ටකාමය සහිත පිරිමින්, දෙමළ ජනයා පෙළන්නන් ආදී වශයෙන් පොදුවේ නිරූපණයකරන වර්ත නිර්මාණයකරන විට ඒ ඔස්සේ සාමාන්‍ය රසිකයාට යම් පණිවුඩයක් යැවෙයි.

එක් වර්තයකට සීමා වූ ලක්ෂණයක් (ගුණයක්) පොදුවේ වලංගු යැයි පෙන්වීම බවහිට කෙටිකතාවේ ස්වභාවය වුව ද ජාතක කතාවෙහි ඒ ලක්ෂණය අදාළ වර්තයට පමණක් සීමාවෙයි. එපමණක් නොව ජාතක කතාවෙහි ඒ ලක්ෂණය යහපත් නම් ඒ වර්ධනයකිරීමටත් අයහපත් නම් ඒ ඉවත්කිරීමටත් උපදෙස් ලැබෙයි. එහෙත් කෙටි කතාවෙහි පොදු ගුණයක්, ඊනියා යථාර්ථයක් ලෙස නිර්මාණයවන විට රසිකයාට ඒ ගුණය වර්ධනයකිරීමට හෝ ඉවත්කිරීමට හෝ අවස්ථාවක් නො ලැබෙයි. කලා කෘතියෙහි නිරූපණයකෙරෙන්නේ යථාර්ථය නම් ඒ වෙනස්කිරීමට රසිකයාට කළහැක්කක් නො වෙයි. ජාතක කතාවෙන් ජනයා සුමගට (නිවන් මගට) යොමුකෙරෙන අතර කෙටිකතාව මිනිසුන් යහමගට යැවීමක් ගැන උනන්දුවක් නො ගනියි. මිනිසුන් (නිවන් මගට සාපේක්ෂව) යහමග යැවීම කෙටි කතාවේ අපේක්ෂාව නොවීමත් එහි සඳහන්වන දේ ඊනියා යථාර්ථය වීමත් එබැවින් ඒ විශ්වාස කළ යුතු බව හා එය වෙනස්කළ නොහැකිය වැනි අදහස් සමාජයට යෑමත් සමග සමාජය ද යම් ප්‍රමාණයකට යහමගින් ඇත්වන බව පැහැදිලි ය.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා